The copy filmed here has been reproduced thanks to the generosity of:

Ukrainian National Federation Library
Toronto

The images appearing here are the best quality possible considering the condition and legibility of the original copy and in keeping with the filming contract specifications.

Original copies in printed paper covers are filmed beginning with the front cover and ending on the last page with a printed or illustrated impression, or the back cover when appropriate. All other original copies are filmed beginning on the first page with a printed or illustrated impression, and ending on the last page with a printed or illustrated impression.

The last recorded frame on each microfiche shall contain the symbol ⟶ (meaning "CONTINUED"), or the symbol ▽ (meaning "END"), whichever applies.

Maps, plates, charts, etc., may be filmed at different reduction ratios. Those too large to be entirely included in one exposure are filmed beginning in the upper left hand corner, left to right and top to bottom, as many frames as required. The following diagrams illustrate the method:

L'exemplaire filmé fut reproduit grâce à la générosité de:

Ukrainian National Federation library
Toronto

Les images suivantes ont été reproduites avec le plus grand soin, compte tenu de la condition et de la netteté de l'exemplaire filmé, et en conformité avec les conditions du contrat de filmage.

Les exemplaires originaux dont la couverture en papier est imprimée sont filmés en commençant par le premier plat et en terminant soit par la dernière page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration, soit par le second plat, selon le cas. Tous les autres exemplaires originaux sont filmés en commençant par la première page qui comporte une empreinte d'impression ou d'illustration et en terminant par la dernière page qui comporte une telle empreinte.

Un des symboles suivants apparaîtra sur la dernière image de chaque microfiche, selon le cas: le symbole ⟶ signifie "A SUIVRE", le symbole ▽ signifie "FIN".

Les cartes, planches, tableaux, etc., peuvent être filmés à des taux de réduction différents. Lorsque le document est trop grand pour être reproduit en un seul cliché, il est filmé à partir de l'angle supérieur gauche, de gauche à droite, et de haut en bas, en prenant le nombre d'images nécessaire. Les diagrammes suivants illustrent la méthode.

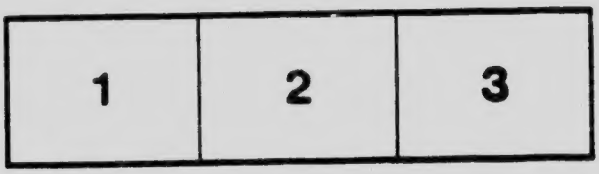

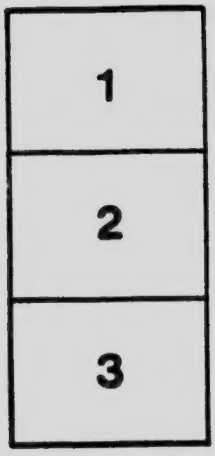

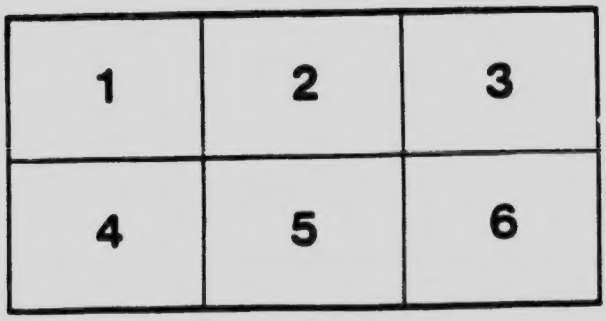

ВІДЬМИ

Коведія в двох діях

написав

АНДРІЙ ВЕРЕТЕЛЬНИК.

КНИГАРНЯ ПАСІЧНЯКА
850 MAIN ST.
WINNIPEG. MAN.

ДІЄВІ ОСОБИ:

Олена — [illegible]ода вдова.

Текля — [illegible] сусідка, щира товаришка.

Данило — молодий, 20 літ, дяк, брата нок і вихованок Олени.

Прокіп — старший дід, пастух, чарівник.

Хаїм Ґельдмахер — арендар.

Діеть ся в селї.

ДІЯ ПЕРША.

Широка вулиця серед села. На середині сцени при дорозі під плотом лежить стара колода. Ліворуч від публики видко половину Оленниної хати. Як підносеть ся завіса хвильку на сцені пусто а відтак з лівої виходить Хаїм а правої Прокіп з довгою палицею в руці. Серед сцени стрічаючись стають.

Сцена 1.

Прокіп і Хаїм.

Хаїм: А, віґейц! віґейц! пане Прокопій, як ся маєте!?

Прокіп: Здорові були пане вориндар, куди так Господь провадить?

Хаїм: Чоловік все з інтересом, дурно з коршми і носа не показує. А чому се вас пане Прокопій не видати від так довгого часу? Я думав, що ви борони Боже, може занедужали, тай думаю собі, треба буде при оказії довідати ся, що є з вами. Вірте

мені, що мені жаль так доброго чоловіка, як моєї власної дитини. А ви, ніврокі, файн собі чоловічина! Я від вас ніколи кепського слова не почув!

Прокіп (добродушно): Най Бог вас милує за добре слово пане вориндарю, най Бог вас милує! От знаєте, кепський тепер час для мене; такий, що аж страх!

Хаїм (удаючи троскливу цікавість): Щож там таке страшне коло вас, говоріть, я далібук ніц не чув!?

Прокіп: Та оно бачите — най Бог вас милує — чоловік починає капцаніти. Перше, як я пас худобу, то все щось капнуло: то засипочка, то яечко, то грудочка масла, сира і грошик перекотив ся. Тай відьми часом відогнало ся від деяких коров. А тепер що? Худоби не пасу, відьм нема, бо всї понаганяв зі села і чоловік, панцю любий, ледво дихає з тої ялмужної, що подають добрі люди. Тай тепер до вас, мій пан цю най Бог вас милує, нема таки з чим показатись.

Хаїм: Ай! то з вами пане Прокопій шлехт ґешефт!

Прокіп: Та-ж шлект, шлект, от, так як чуете.

Хаїм: Вірте мені, що жаль мені вас пане Прокопій, як моя рідна дитина! І я вам зараз буду дати файн ґешефт!

Прокіп: Та най вас Бог милує, коли ваша ласка для мене; тож я не такий чоловік.

Хаїм: О, я знаю вас, знаю, я знайте ся і ви в мене варт на все добре! (обираеть ся) Знаете що пане Прокопій?

Прокіп: Та говоріть!

Хаїм: Я конче потребую купова собі корове в Оленихи, он те о (показу Оленину сторону) і від те Теклихи знаете такі файн на ціле село корове, що ну! Я їх мушу мати!

Прокіп: Ну і що-ж? Як хочете їх купити, то чомуб ні! Пійдіть й купуйте!

Хаїм: Коли не хочуть продати своєх корови, а я їх так потребуе, що страх!

Прокіп: А чомуб не мали хотіти, як добре їм заплатите?

Хаїм: Га, я так знаю сам! Але я не хочу добре заплатити, тілько куповати їх за половина ціни. Ті корове варті так на гандель по вісімдесять срібних, а я їх хотівби купити по сорок.

Прокіп: То пробуйте, може так купите.

Хаїм: Ні, я не може пробувати. Бо як спробую сам, то Оленихи буде сказати: „Я не потребує продавати своє корови." — Я хочу, щоб та Оленихи й та Теклихи самі мене просили, щоби я купив у них корови. Тогди я можу заплатити їм за нех тілько, кілько я сам схочу.

Прокіп: То зробіть так, щоб вони самі просили вас.

Хаїм: Я того не можу собі зробити. Се ви мені потрафилиб зробити пане Прокопій.

Прокіп (здивовано): Я?! А тож по якому?

Хаїм: Вам дуже легко. Наслати на ті корови відьми.

Прокіп: А найже вас Бог милує пане вориндарю! Не така то легка штука наслати комусь відьму!

Хаїм: Я знаю, що то не мала штука, але ви пане Прокопій то потрафите! І як корови будуть мої, то дам вам по десятці. А що, пане Прокопій, правда що файн ґешефт?!

Прокіп: (прибираючи більше поваги) Не мала то штука буде, і хто знає, чи не затрудна вона для мене буде до виконання?

Хаїм: На що вам ще так казати пане Прокопій, чи я не знаю вас, чи не знаю, що ви потрафите? От, ходім до мене, там я вас почастую файн, і будемо над тим ще порадитесь! (відходить на ліво. По хвилі вилазить ізза плота з Олениного огорода заспаний Данило).

Сцена 2

Данило.

Сідає на колодах, позіхає кілька разів, протирає очи і розгладжує на голові побурхане волосє.

Данило (витягаєть ся): Гу-гу-гу! тай здоровож воно спати в огороді в густій, високій, зеленій травиці! Крім того ще й іноді користно заснути собі так при дорозі під самим плотом. Хоч спав я дуже твердо, то розмова Хаїма з Прокопом розбудила мене, і я все вислухав. Руки під головою так були мені потерпли, що я мало не скрикнув, та якось щасливо витерпів до кінця, не шевельнувши навіть травинкою. Тай добре воно, що не зрадив я своєї тут присутности, може се на що мені придасть ся. (глядить в праву сторону). А от і дядина Олена йде, певно шукає за мною. Але про свою пригоду не скажу її нічого, хоч кортить сказати, але треба заждати кінця, якто Прокіп нашле відьму.

Сцена 3.

Данило і Олена.

Олена (виходить з правої сторони, стає коло сидячого Данила): А ти куди ходиш реентій? Бачу ти трохи заспаний і без шапки, де се ти був?

Данило: Переспав ся трохи в левадї, тай вийшов сюди і самий не знаю, чого сиджу тут.

Олена: Підвечірок вже готовий, йди до хати, тиж казав, що перед вечером мусиш до егомостя пійти.

Данило: Маю ще час! Сїдайте ось тут трохи дядино коло мене, тут так мило посидїти.

Олена: Правда, що мило! а щобись знав, що тут для мене наймилїйше місце. Ті колоди лежать тут від коли я лиш затямив. Від малку бавилась я на них зі своєю подругою Теклею і все нам наймилїйше зійтись тут, та посидївши погуторити весело... І сама не знаю, чому тягне нас

щось так до сего місця? Таж маємо такі хороші садки, пасіки і там ніколи не знаходимо для себе такої відрадної приятности, як ось на сих колодах.

Данило: Бо з тим місцем ви зжились, зростаючи на тих колодах, привикли...

Олена: Агі на тебе, що ти верзеш ресентій?!

Данило: Що-ж такого?

Олена: Деж я росла на тих колодах, що ти плетеш? Ото, але якби так люди почули, то всі в селі заговорилиб, що я на „колодах" росла. Ото бувби для мене гонор!

Данило: Та не сердьтесь дядино, в тім нема нічого злого. Я сказав, що зросли на колодах, то значить, що ви, як самі кажете, від малку, то є від дитини зростаючи бавились на них. Таж в тім нічого злого!

Олена: В тебе всегда „нічого злого"! Перше ляпнеш щось навмисне, а потім викручуєш ся; думаєш, що як ти учений,

був у Львові в катедрі, то вже можеш із неписьменної дядини насміхати ся. Не бій ся, дядина твоя має олій в голові! Гм, на ,,колодах виростала''! На чім я виростала, Боже мій коханий! Га-й га-й! Питльовані паланиці з медом, гречані галушки на самому молоці, пироги зі самим сиром аж плавали в сметані — того їсти мені навіть не хотілось, а він каже, що я на колодах зросла! Ну-ну!

Данило: Алеж дядино, чим тут було образитись?

Олена: Ще й допитує ся, ет небоже, мовчавбись вже на таке, а то гріх робити собі насміш[illegible] з дядини, шкода щось учив ся аж у Львові!.

З лівої сторони сцени виходить Прокіп

Сцена 4.

Ті і Прокіп.

Прокіп: Слава Господу Христу!

Данило:
Олена: } Слава на віки!

Прокіп: Над чим так радоньку завели з паном реентим?

Олена: От так, повиходили, посідали. тай балакаемо то про се, то про те...

Данило: А ви звідки так? От сідайте собі коло нас трохи, та розповіжте що нового

Прокіп (сідае коло Олени): О-о-о-най Бог вас милуе за добре слово, пане реентий! Я уважаете ходив трохи в ліс по деякі зела, та в громадському їх нема, виве лись! Треба буде піти в панський. Хоч зі страхом, бо можуть обдерти, але треба буде піти, для людий добрих.

Олена: Щож чувати доброго коло вас діду?

Прокіп: Та коло мене нічого, от тілько спати по ночах не дають мені спокійно...

Олена: Хто такий?

Прокіп: Не скажу, бо налякаетесь.

Олена (здивовано зацікавлена): Господи, а се-ж що таке?

Данило: Ану скажіть, що воно таке

не дає спокійно спати вам.

Прокіп: Не скажу, бо перелякаєтесь, буде ще клопіт.

Олена: А хиба то що страшне?

Прокіп: Для мене оно не страшне цілком, але для вас буде страшне...

Данило: Нехай, говоріть!

Олена: Говоріть, говоріть, нехай і страшне буде, бо дуже мене тим зацікавили.

Прокіп: Коли такі цікаві, то вже скажу, що робити, тілько абисьте потім на мене не нарікали, що мовляв „чарівник Прокопій" настрахав вас?

Данило: Не журіть ся, того не буде! (на бік) Але гладко уміє брехати! Що то далї буде?

Прокіп: От голубчики не дають менї спокою по цілих ночах... відьми...

Олена (із жахом): Відьми? Ах, Господи, що се ви говорите?

Прокіп: Те, що чуєте. А що, правда страшно?...

Данило: Мені цілком нестрашно.

Олена: Тай мені не..., але якось так.

Данило: А якже вони діду непокоять вас ті відьми?

Прокіп: Як я перше пас людську худобу, то ані одна відьма не мала приступу до коров, бо я умів так їх відогнати, що із далека бояли ся мене! А тепер пасе худобу такий, що на тім не розуміеть ся, тай прокляті відьми геть опанували тепер коровами, і псують добрим людям набіл й худобу...

Олена (зацікавлена дуже): А ви-ж про се діду як знаете?

Прокіп: Мені дав Господь вже таке чуте що як-но відьма в село, то я вже її зараз почую. От минувшої ночи знов прийшло до села дві свіжих...

Олена: Відьми?

Прокіп: Таж відьми. Десь так коло півночи, чую, починае вже мене лоскотати по душі, але так порядно, аж вилежати не можу. От встав я тай іду селом. При-

ходжу на протів вас, а на серед дороги герцюють дві білі кітки. Як побачили вони мене — одна шусть в одну сторону до вас, а друга в другу, до вашої близької сусідки Теклї.

Олена: Ах, Господи мій, то то певно мусїли бути відьми і одна до мене утїкла? Говоріть діду дальше.

Прокіп: Так, то були ті дві відьми. Одна опанувала вашу корову, а друга Теклину.

Олена: А бійте ся-ж Бога, що я тепер нещасна пораджу?

Прокіп: Може що порадимо, нехай-но я, як схочете, навідаю ся в неділю до вас з одним зїлем, по котре мушу піти до панського лїса,

Олена: Ах, приходьте, мої ви золотенькі, хочби зараз і завтра, та ратуйте мою сивульку любу, а я вам не знати що дам за те.

Данило (на бік): Ну, порядне потрафить обмотати своїми брехливими сильця-

ми темну людину! Але пожди небоже!

Прокіп: Та вже я прийду, тілько як то го зіля дістану, бо без него не можнаб нічого порадити.

Олена: Так-так золотенькі, дістаньте і приходіть а я побіжу скажу Теклї, бо вона небога не знає який тяжкий ворог присікав ся до її красулї. Бувайте здорові! (виходить на право).

Прокіп: Бідні ті жінки, як вони люблять свою худібку! Житє своє за ню віддалаб нещасна господиня!

Данило: Колиб було за що, а то за брехню чиюсь житє віддавати то булоб великим гріхом а ще більшою дурнотою!

Прокіп: До чого се ви кажете пане рентій?

Данило: До ваших відьм!

Прокіп: До моїх відьм? (здивовано) А то по якому?

Данило: Знаю я по якому! По такому, що вигадуєте якісь відьми та хочете туманити темних людий!

Прокіп: А найже вас Бог милує пане реентій, коли ви так мудро говорите про те чого не розумієте. А мені-ж на що добрих людий туманити?

Данило: На що? Мене не питайте, тілько Хаїма.

Прокіп: Хаїма? А він же що має до того таємного діла?

Данило: Він найбільше має! Я знаю о всім: Хаїм потребує тих двох коров від моєї дядини Олени і її сусідки Теклї, а щоб дістати їх за півдармо просив вас, щобисьте на ті корови наслали відьми і обіцяв вам від корови десятку.

Прокіп (дуже змішаний і перераженний до себе): Господи, а се він із відки знає? (голосно) Що се ви говорите пане реентій?

Данило: Не допитуйте більше, бо ще вам не те скажу! Передомною з нічим ніхто не може утаїтись а хто лиш що задумає, я зараз про все знаю, бо я планетник!...

Прокіп (дуже здивований, протягом): Пла-не-тник!... Ах свят-свят Господи! (хрестить ся).

Данило: Не маєте чого хреститись, таж я хрещений чоловік.

Прокіп: Не знав я, не знав... Ох пропав-же я тепер, цілком пропав.

Данило: Тим не журіть ся, бо зла не чиню нікому і вам найменшого не заподію.

Прокіп: О, найже вас Бог милує панцю за добре слово... Не знав я, що ви такий, ох не знав. А коли ви ,,такий'', то чого-ж ви кажете, що я людий хочу туманити? Таж як ви ,,такий'' то, знаєте самі здорові, ще ліпше як я грішний, що є відьми на світі, і що можна їх від коров відганяти і насилати на них?

Данило: Я о тім знаю, але знаю також, що ви на правду з відьмами нічого не можете зробити! А хиба-ж се правда, що ви минувшої ночи бачили ті дві білі кітки? Ви се видумали, щоб затумати темних господинь...

Прокіп: Та воно так справді.

Данило: Отже правда, що ви ніякий справдешний ворожбит, тілько звичайний собі мантій, такий, що на ворожбицтві і на чарах цілком не розуміє ся, лиш туманить людий.

Прокіп: Таж так, так! Так роблять всї чарівники, ви о тім найлїпше знаєте.

Данило: Всї вони туманять, та ошукують темних людий.

Прокіп: Так-так. Аби лекше жило ся їм на світї...

Данило: Не булоб гріху і жалю, шоб ті чарівники на правду помагали нещасним людям в бідї, а то за добру заплату ошукують легковірних.

Прокіп: Ви за те найбільше знаєте.

Данило: От знаєте діду; що я вам скажу?

Прокіп: Най вас Бог милує за добре слово, кажіть що ласка ваша...

Данило: Жаль менї вас, що ви на старість без куска хлїба осталиб, бо своїм во-

рожбитством виб далеко не зайшли. З часом люди дізналиб ся, як ви їх ошукували то тогдиб вам прийшлось цілком з голоду гинути, бо стратилиб до вас всяке милосерде.

Прокіп: Так-так! Ваша свята правда, ви то найліпше знаете.

Данило: Отже, щоб ви мали на дальше певний кусок хліба, я вас научу чарувати, тілько не сміете нікому ані писнути, що я є планетник!

Прокіп: А най мене Бог боронить!...

Данило: Також зложите мені приречене, що не будете більше ніколи вислугувати ся жидам, та що будете все чесним і справедливим взглядом наших людий і будете мусіли все так робити, як я вам прикажу.

Прокіп: Все що схочете!...

Данило: А як що зробите не так, то не омине вас за те кара, бо я о всім знатиму!

Прокіп: Все буде як скажете, не инакше.

Данило: Зачнемо від завтра. Отже завтра в саму північ маєте прийти сюда на отсе місце; сядете собі на тих колодах і маєте ждати поки я не прийду.

Прокіп: Добре — добре.

Данило: Панятайте-ж! А тепер можете вже відійти, як хочете.

Прокіп: Най Бог вас милує панцю за добре слово, та за вашу ласку. Бувайте здорові. (відходить на право).

Данило: Ідіть з Богом! (до себе.) Ну, славити Бога, якось іде добре. Щоби так дальше пішло, тоді буде моя правда, а темним господиням отворить ся очи. Нехай я вже до завтра планетником буду, але свого докажу. (Приходять скоро з правої сторони Олена і Текля та стають коло Данила).

Сцена 5.

Данило, Олена, Текля.

Олена: Ти ще тут Данило, а дід Прокіп вже пішов?

Данило: Пішов!

Олена: Шкода! (до Теклї). А от поспитай голубонько Данила, він тобі те саме скаже, що від мене чулась! Скажи її Данилку!

Данило: Що таке?

Олена: А то, що Прокіп казав за відьми.

Данило: Не мавбим роботи, та повтаряв його небилиці.

Олена: А якже! В тебе все „небилиці!" (до Теклї). От так чуєш голубонько моя, каже: іду о півночи, а на дорозї дві білі кітки. Як побачили єго, одна до мене, друга до тебе. Ну, і щож се може бути, як не відьми?

Текля: Таки так, певно! Деж тут білі коти взялись? Я ще як жию на світї не бачила білого кота.

Олена: Бо білих котів навіть нїгде і нема!

Данило: Чому нема, є вони, тілько ви таких нїколи не бачили.

Олена: Ой Господи! з тим ученим ой! Ти вже все бачив і все знаєш. а більше ніхто!

Текля: Аво. они вже сварку розпочинають! [до Олени]. Колиж казав прийде той Прокіп?

Олена: Може завтра, а ні то в неділю. Він мусить зіля якогось там дістати, бо без него казав нічого не вдіє.

Данило: А з ним так само нічого не вдіє.

Текля: Чому?

Данило: От туманить вам голову. (до Олени). Я не знаю дядино, чого се так є? Мені, що я десь вже бачив троха світа, і вчив ся немало з священних книг, ви ніколи не повірите, а леда якому пастухови, що наплете дурниць. ви зараз вірите свято. Не раз я вже вам казав і толкував, що на світі нема ніяких відьм, що відьми повигадували дурисвіти, та тумани, а ви мені не хочете вірити.

Олена: О, чи нема кому вірити, який

мені старушок! Ти послухай старших, людий, що вони оповідають про відьми, чи нема відьм!

Данило: Ніби старі люди патріярхи які, чи що? А от в священних церковних книгах нема нігде сказано нічого про відьми!

Олена: Гріхом булоби писати в таких книгах про нечисті відьми.

Данило: А про діявола нема гріху, таж про него досить говорить ся в священних книгах?

Текля: Та ви до завтра не переможете одно другого! Дайте собі спокій! Ходім Олено до хати, час не стоїть, робота жде на нас. З ученим нема що перечити ся, бо правда мусить бути все по його стороні.

Олена: Ох, дайте мені спокій з тими ученими! Ходім. (до Данила) І ти ходи, розумний чоловіче, там підвечірок вже вистиг. (відходять. Данило сидить ще хвильку і слідить за ними).

Данило: Ну, ну, побачимо, хто кого переконає. Однак не така то легка справа буде для мене довести до того, але треба буде щось придумати, щоб не було більше в селї анї одної відьми, та анї одного чарівника! (виходить).

ДІЯ II.

Богата селянська хата. По середині стіл з хлібом і сіллю, коло стола по боках дві лавки. Вечер. Олена порається то коло печі то коло лисника.

Сцена 1.

Олена.

Олена: Від вечера, як сказав менї Прокіп ту новину, я спокою не маю, а згадаю про те, аж стрясе мною. Дежто, в нас нїколи не бувало, щоб до наших коров мали право ті відьми. Ох, як то страшно стає менї, як згадаю за те! От доперва що смеркло ся, а я вже боюсь за поріг вийти, так

мені сумно від тої відьми. І сама не знаю, що мені стало ся? Таж перше я в саму північ не знать де булаб пішла і нічого не боялась! Видно воно мусить бути таки прав да, що казав Прокіп, не дурно чоловіка такий страх нападає. А тут на нещасте ни ні Данилка нема, а самій так страшно. Ох, Матінко небесна, помилуй мене! (хре стить ся). І Прокіп мав нині прийти і не прийшов. Мабуть того зіля не дістав ще. А може ще надійде? (з сіний чути скрип дверий надвірних). Ах! хтось іде! Аж змо розило мене, так налякалась. То певно Прокіп, а може... відьма?... (поступає ся до печи, бере в руки коцюбу і стає на боці, та глядить в двері, котрі відчиняють ся, а в них Хаїм).

Сцена 2.

Олена. Хаїм.

Хаїм: Добрий вечер вам пані господині! Овва! Як я бачу то до вас зі стра-

хом приступати! Ай вай ви нівроком з кущюбим собі!

Олена: А тебе яка мара носить по ночах?

Хаїм: Я сам собі іду, хто мене має носити? Яка тут вам вже ніч, як що-но дупіречки смеркло ся. Якби то був на правде такій дуже вже ніч, то я сам не виходивби з коршми. А то допіречки смеркло ся.

Олена (до себе): Налякав же ти мене огидо! (до Хаїма) І що-ж ти доброго скажеш мені?

Хаїм: Герсте — доброго! Всї ніц не хочуть, тілько „доброго". Де вже того доброго тілько набрати?

Олена: Ну, то коли з кепським, то забирай ся менї зараз із хати, нехай і не бачу тебе!

Хаїм: Ай вай! Чого ви нинї такі скорі, панї Олениха? Може я з чим добрим прийшов?

Олена: Ну, говори, чого тобі треба?

Хаїм: Та мені нічого такого не треба. от я собі так вступив до вас, де що довідати ся; сказати вам де яке новина.

Олена: Агій з твоїми новинами! Ніколи не носив до мене ніяких новин, аж нині принесло його з ними. Говориж, що то за новини такі.

Хаїм: Я вам так по техеньки буду казати: Як я хочу коли купувати яку в кого ялівчину, або що, то щоби не ощукати ся, іду собі до Садаґура, до наш рабін, він знає все і зараз мені каже, чи варто то купувати, або ні.

Олена: І нащо-ж мені тее знати?

Хаїм: Але послухайте ще мене. Хотів я собі купити в селї файн ялівчина з купа молоком і пішов я нині до Садаґури, а воно єму каже страх, а-яй!

Олена: Що таке?

Хаїм: Каже в тому селї всї корови, всї ялівчинки попсували відьми. Тілько казав, в тої богачки вдови Оленчихи корова ще не зіпсута.

Олена: Йди-йди, казав, що моя корова ще не зіпсута?

Хаїм: Ех зользе лейбен, що так казав! І я тепер приходжу до вас і продайте мені своє ялівчинки.

Олена: А на що мені продавати мою любу сивульку, злидні мене тиснуть, чи що?

Хаїм: Я знаю, що ні, але добре будете з тим виходити, як тепер продасьте своє ялівчинке. Тепер оно ще не зіпсуте, то дістанете за него добрі гроші, а потім, як все буде попсоване, ніхто вам й половини не дасть з того, щобисьте могли тепер дістати.

Олена: Е, небоже! Моя корова не з таких, відьма її не зіпсує, бо не має до неї приступу, так як до першої ліпшої. Проти відьми є у мене ліки, я їх не бою ся!

Хаїм: Ну-ну, будемо видіти. А я вам добре раджу, продайте своє ялівчинка, бо потім жалувати будете.

Олена: Ти за мене не будеш, не жу-

ри ся ти мною, а своєї корови я за жадні гроші не продам нікому.

Хаїм: Ні?

Олена: Ні! Навіть більше не говори мені про те!

Хаїм: Ну, то трудна рада. Добраніч вам. (Хаїм виходить).

Олена: Іди здоров! (сама) Бач, який то навіжений той жид! А бодай ти не дочекав у мене корову купувати! Шкода лиш тепер, що нема тут в ту хвилю Данила, послухавби і переконав сяб, що Прокіп про відьми говорив святу правду: Бо де-ж, Хаїн не дурний, він кому будь не повірить; пішов до Салагуба і той йому так само сказав, як Прокіп, що в селї всї корови відьми попсули, а мою ще нї. Але минувшої ночи то мабуть і мою корову опанувала відьма. (входить Текля).

Сцена 3.

Олена, Текля.

Текля: Добрий вечір тобі люба Олено!

Олена: Доброго здоровля, Теклюсю!

Текля: Ти сама?

Олена: Та сама!

Текля: Данилка нема?

Олена: Знать поїхав з єгомостем до Львова, певно аж завтра поверне. Бо як пішов з раня, то нема єго до сего часу; казав, що може до Львова поїде, мусів поїхати.

Текля: А що був Прокіп в тебе?

Олена: Ні, не був. Він вже на певно в неділю буде.

Текля: Шкода, що не прийшов, а то я за свою корову таки потерпаю трохи. Із ночи корова не тою стала. Чогось сумна, помукує, і молока менше дала нині. То не на добро заносить ся.

Олена: Та-ж певно! Не знаю ще, що є з моєю, якось ще нічого по ній не зауважила.

Текля: Ах голубонько, а моя цілком змінилась.

Олена: А знаєш душко від мене вий-

шов доперва Хаїм.

Текля: То то він? Я бачила, хтось вийшов від тебе, але не могла в темноті пізнати.

Олена: То він, він.

Текля: Чогож він хотів від тебе?

Олена: Ніколи не вгадалабись! Та він приходив мою корову купувати.

Текля: Або-ж ти продаєш?

Олена: Та де!

Текля: А що-ж він?

Олена: Казав, що був у Салагуба і той казав ему, що в селі всі корови попсуті відьмами а тільки моя одна ще ні. І за те він прийшов до мене купити її.

Текля: І що-ж ти йому казала?

Олена: Та що, нагнала на штири вітри тай годі!

Текля: Добре зробила! Слухай Олено, як завтра прийде може Прокіп, то прошу тебе дай мені знати моя голубко, бо я дуже песпокійна за свою корову.

Олена: Як прийде то зараз заведу йо-

го до тебе!

Текля: Так-так голубонько! Мушу я вже піти, бо там може дитина розбудилась. Бувай здоровенька! (хоче відходити).

Олена: Та зажди, нехай тя поцілую! (цілують ся).

Текля: Ну, я вже не раз кажу, що нема в світі других таких щирих собі приятельок, як ми, щоб навіть цілий світ зійшов, то не знайшовби!

Олена: (радо) Таки-так! Подумай собі душко, як ми від малку жиємо собі у згоді та приязни, мирно немов два ангели. Десь другі вічно сварять ся, по судах волочать ся, а нас Бог хоронить якось від того.

Текля: Знаєш ціле село раде, щоб ми вже раз посварились.

Олена: Знаю я, як всї завидують нам нашої приязни, але нїхто не дочекає того, щоб ми посварились коли. Правда нї, душко?

Текля: О, ніколи не прийде до того голубко, щоби там не знати що було!

Ну, добраніч тобі, буде вже з нас, бо там дитина. (виходить).

Олена: Добраніч і тобі, іди здоровенька! (сама) Справді не знаю, чи де коли любились так сердечно дві сусідки як отсе ми з Теклею? Ні мабуть ще такого не бувало! Не даром і егомость аж на проповідници наше дружаще житя ставили за взір для цілого села. А тогді всі жінки мало не показились зі злости, що егомость так нас величають! (пукане в двері). Ой! хто там? (отвирають ся поволи двері і у хату входить поважно Данило, перебраний за подорожного. З довгою, сивою бородою, в довгій полатаній свитині з вузликом на плечах і з довгою палицею в руці).

Сцена 4.

Олена, Данило,

Олена: Ох, ох, ох, а се що за мара?

Свят — свят Господи!

Данило: Не бій ся жінко, не бій ся; яж хрещений чоловік, подорожний. Слава Ісусу Христу!

Олена (несміло): Слава на віки!

Данило (розглядаючись по хаті): Бачу ти сама, жінко, не диво про те, що налякалась мене в ночи. Не знав я, що ти сама. Йду, бачу світло, і вступив, щоб бодай посилитись в дальшу дорогу. Не бій ся мене, не бій ся, я добрий чоловік.

Олена (несміло): А ви з далека, діду?

Данило: З далека, не з далека, але то так з цілого світа.

Олена (Смілійше): Кудаж так Господь провадить?

Данило: От так моя небого провадить мене по цілому світу, щоб діяти добро нещасним людям.

Олена (до себе): Добро? (голосно). Коли так то прошу близше; сідайте собі, та відпічніть трохи.

Данило: (йде до стола і сідає на лав-

ції). Спаси Біг за ласку, спаси Біг, най Господь за те винагородить. А тепер, коли ласка буду просити може є горнятко молока, посилити ся, бо тілько молоком жию.

Олена: Маю молоко дідуню, але сире, не зварене, тай зимне. Може кисленого позволите зі сметаною, може сира?

Данило: О, спаси Біг за добре серце! Квасного я не уживаю, буду просити таки солодкого, і як є свіжого, нехай вже і зимне буде, то нічого. Нещасному сироті загріеть ся в животі!

Олена: О, то так звик промовляти мій вихованець-братанок, тутейший дяк. (йде до мисника і наливає в шклянку солодкого молока і ставить на столі перед дідом). Прошу дідуню, позвольте! Як випете те, то знов наллю. Беріть крайте хліб!

Данило: Спасибіг за добре серденько! Спаси Біг! (бере молоко і пильно заглядає в него. Відтак підносить шклянку в гору до лямпи і дивить ся на него через шклян-

ку до світла, потім ставить поволи шклянку на стіл і відсуває її від себе).

Олена: (стоячи при столі здивована тим). А се чому молоко відсунули від себе?

Данило: Такого молока за ніщо в світі пити не буду. Попавби в смертельний гріх, затемнивби чорною хмарою свою душу.

Олена: А тож що бракує тому молоці?!

Данило: Єму дуже богато бракує, і уживати його є великим гріхом для християнської душі.

Олена: Що-ж йому є?

Данило: От, бодай і не казати. (махнув рукою).

Олена: (дуже зацікавлена), Скажіть дідуню, що є з тим молоком, що не хочете пити його?

Данило: Скажу, тілько не лякай ся, не гризись і тим не гніви Бога. Молоко се є цілком попсуте чорною відьмою.

Олена (з жахом): Відьмою?

Данило: Так! І через се того молока пити не можу.

Олена: Ах Господи мій милосердний і може-ж се бути правда?!

Данило: Говорю тобі невісто святу правду істинну! Бо зараз те, що пізнаю і побачу, показую невидящим темним людям. Бог післав мене в світ, щоб людям показувати не видиме їм зло, і тим хоронити їх від него.

Олена: То ви розумієтесь на відьмах?

Данило: Так на відьмах, і на всяческих нещастях людських.

Олена: А незнатоньки, як давно відьма панує над моєю коровою?

Данило: Не давно від кількох днів. Але так корові вже поробила як пізнаєм по тому молоці, що нехай Господь заховає від такого!

Олена (перелякана в розпуці): Ох Господи мій, що се я чую! Ну ну! (хитає сумно головою). І вір тут нині ученим. Знаєте дідуню, у мене є вихованок, уче-

ний дяк, він учив ся аж у Львові, у свят. Юра, а має себе за дуже ученого. Тай він мені вічно клепав, що на світі нема ніяких відьм.

Данило: І ти вірила йому?

Олена: Та я зразу вірила, але не цілком, але тому два дни, сказав мені один у нас чоловік, що по селі по ночах плюндрують відьми.

Данило: А що, правда?!

Олена: А учений казав, що нема відьмів ніяких; добра наука!

Данило: Ученому нема що цілком дивувати ся, бо учений має до діла з книгами, а з відьмами яке він має діло?

Олена: Таки так!

Данило: От я, що маю до діла з всіми людськими нещастями, маю до діла і з відьмами. То я не можу казати, що відьмів нема. Говори, що нема, коли знаєш на певно, що вони є і що від них люди дуже нещасливі.

Олена (несміло): То ви, дідусю, на

всім так розумієтесь?

Данило: Певно!

Олена: То ви мусите знати, чи є який лік від відьми?

Данило: Ліку нема...

Олена (перебиває): Нема?

Данило: Але є спосіб!

Олена: То моя корова вже пропала?

Данило: Ні, кажу що є спосіб.

Олена: Спосіб уратувати корову від відьми?

Данило: Так!

Олена: Ох голубчику мій, щоб ви мені порадили який то спосіб, я вам не знати що дам!

Данило: Та на те мене водить Господь по світі, щоб добрим людям радити спасенними способами в біді та нещастях.

Олена: Ох порадьте мені голубчику, порадьте, що схочете вам дам!

Данило: Нічого не хочу в тебе небого, тілько відіпни і дай мені отсї коралї з дукачем, що в тебе під шиєю.

Олена (вагаючись): Чи ви жартуєте дідусю, чи направду дати вам ті коралї.

Данило: Я нїколи не жартую!

Олена (відпинає коралї): Нате дідусю, маєте! (подає йому).

Данило: О спаси Біг тобі женщино за добре серце! (ховає коралї.) А тепер сїдай собі і слухай уважно, що мовити буду.

Олена (сїдає за стіл проти дїда).

Данило: Зараз таки ще сеї ночи, як надійде північ, возьми свою масницю, налий до неї того солодкого молока, висунь столець на серед хати і сїдай та роби масло. Коли будеш так робити, то за короткий час відьма сама прийде до тебе в хату.

Олена: Ох, то дуже страшно!

Данило: Нема чого страхати ся. Відьма не така страшна, як вам видаєть ся, бо нею є звичайно якась женщина зі села, може бути твоя сусїдка, або і найлїпша товаришка.

Олена: Так?

Данило: Так-так! Отже як так зробиш, то до тебе прийде та женщина, що є відьмою, і що попсувала корову.

Олена: І щож я маю робити з нею, як вона прийде.

Данило: Нічого! Вистарчить із неї, щоб ти глянула на ню і пізнала її, а будь певна, що вона більше до твоєї корови не буде мала найменшого приступу. Се коли хочеш знати, єдиний, найпевнійший спосіб на відьму. Але одно ще затям собі. Не смієш нині і за поріг на двір вийти, бо все пропалоб!

Олена: Добре-добре дідусю! Дякую вам дуже красненько.

Данило: Богу дякуй а не мені грішному, бо все добро тільки від Нього одного. А тепер я мушу забиратись в дальшу дорогу. (Збираєть ся до відходу.)

Олена: А можеб що перекусили дідусю, деж відходити так в голоді?

Данило: О ні, як не маю солодкого молока чистого, то більше нічого не можу.

Спасибіг за добре серце! Ну, отже оставай мені в щастю і благоденствію, та нехай Господь допоможе тобі в твойому важному ділі! Тілько се, що я тобі сказав, зроби зараз тої самої ночи. (відходить).

Олена: Добре, добре. дідусю, ідіть із Богом, та знов коли вступіть до мене.

Данило (за дверима): Як Господь приведе!

Олена (сама): Ну, се сам Господь наслав для мене того дідуся. Як він гарно по божому говорить, таки-так, що чути в ньому праведну душу. Але той його спосіб на відьму такий дивний і простий. Аж не хочеть ся вірити щоб на него прийшла відьма? Але все одно! Треба спробувати. то не радить мені безвусий дячок, ал старенький, сивий дідусь світовий. Цікава я дуже, чи прийде та відьма, а як прийде, то що то за одна буде? Ах яка я на те цікава! А ле шоб вона мені прийшла. хто вона не буде. то я таки не втерплю! Як зачну її псячити, а потому як зачну гара-

тати чим попаде, то аж драньте буде з неї летіти! А на останку возьму її за коси, привяжу до лавки і нехай так стоїть псявіра аж до раня! А рано скличу людий і всім її буду показувати! То так я зроблю зі своєю відьмою, а потім пораджу Теклї, щоб вона і свою зловила в той спосіб, а більше нікому не пораджу! А поки що, треба приготовлятись, треба масницю вимити, та треба по воли забиратись до того способу, а то вже північ десь не далеко.
(йде до мисника, під котрим стоїть масниця. Виполокує її і наливає молока). Ну ну, побачимо, що з того буде? Я вже така цікава, що аж трясе мною. (висуває на серед хати столець і сідає боком. Бере меже коліна масницю начинає робити товч ком то в гору, то в долину). Прошибає мене якась трівога і страх, як починаю робити те ніби „м ...)", але все одно, нехай вже що хоче буде, колиб вона мені тілько надійшла. (робить якийсь час мовч ки і наслухує). Ох, Господоньку мило-

сердний, бігме, що щось іде вже! Ох ох, як мені страшно, аж теліпає мною, але нехай, витерплю, а мушу її побачити. Ох ох. (входить скоро Текля з розгоном і спиняєть ся немов вкопана на вид Олени).

Сцена 5.

Олена, Текля.

(хвилю мовчать, дивлячись на себе).

Олена: Ах, Боже мій, що я бачу! (люто). Несподівалась я з тебе того, люба Теклюсю, ні, ні!

Текля: А я з тебе також несподівалась!

Олена: Шкода, що удавалась таку щиру приятельку, а ти була моїм найбільшим ворогом, ти відьма!

Текля: Аво дивіть, сама відьма робить о півночи масло з мойого молока, а другу відьмою називає! Не даром була ти все така солоденька для мене!

Олена: Але, що так?! Гей небоже не плети мені ніяких небелиць, бо ними не викрутиш ся! Гей, най ся хто подивить,

я налила до масниці свойого молока, того, що вечером видоїла, а вона каже, що то з її молока масло роблю!

Текля: А таки з мойого! Не бій ся, тепер вже не вибрешеш ся з того? Вона мені говорить колись тутки за відьми, так, щоб мені очи замилити, бо сумліне не давало її спокою, а вона сама відьма! В саму північ сидить серед хати, ще й масло робить! Чи-ж порядна господиня робить по ночи масло?

Олена: Я умисно так роблю, а тобі не рехт, бо ти мусіла прийти, тай я тепер знаю, що ти за зілечко. О, небоже, завтра вже ціле село буде знати, яку відьму маємо! А дідусю, дай тобі Боже здоровлячко за твою добру порадоньку!

Текля: (до себе). Що се вона за дідуся згадує? (до Олени) Від нині я тебе знати більше не хочу, коли ти така добра, ти відьмо плюгава!

Олена: Сама ти плюгава відьма, якбись порядна, не притягнулаб тебе масни-

ця серед півночи до мене в хату. Чому тут друга не прийшла яка?

Текля: Бо тут другої молока нема, а тільки з мойого робить ся масельце, бодай ти смоли наїлась!

Олена: Ще клене на добавку, то як злапаю чого в руки, то без голови підеш!

Текля: Лишень спробуй! За моє жито, щей мене бито! За моє молоко, що злапала при горячім вчинку, ще вона буде казати, що без голови підеш! А ти без чести чорна огидлива відьмо.

Олена: Не відьмай мені, бо ти сама відьма! А молоко є моє, моє власне, від власної корови! Те саме молоко я давала дідови пити, то він пізнав його, яке воно, як ти поробила з ним!

Текля: (до себе) Дідови? (голосно) Якому дідови?

Олена: Якому? А тобі що до того?

Текля: Бо й у мене був якийсь дідусь.

Олена: Не бреши!

Текля: Не брешу, тілько правду кажу

Був вечером якийсь дідусь світовий і я йому подала молока а він каже, що не буде його пити, бо каже попсоване відьмою....

Олена (перебиває): Не бреши! бо то у мене так було! Ага, тути хочеш мені голову закрутити! Бач, як знає відьма!

Текля: Ти також знаєш, коли так говориш! Але скажу тобі щиру правду, абись знала, що даром не прийшла я тебе напастувати! Той дідусь порадив мені, шоб я вийшла о півночи на двір і де буде світити ся в якій хаті, там іти а певно застану там відьму, що буде сидіти посеред хати і буде робити масло в масници з мойого молока. Виходжу в півночи на двір, дивлю ся, що нігде не світить ся, тільки в тебе. Я не вірила, іду, приходжу до тебе, аж святісенька правда. Ти от сидиш і робиш масло з мойого молока. І чогож ти випираєш ся і викручуєш ся, коли ту нема вже куда?

Олена: Але не крути, бо ти знаєш, що у мене був той дідусь, тай ти тепер вига-

дуєш таке, щоб мені баки забити! У мене був той дідусь і як пізнав, що молоко попсоване тобою, казав, щобим о півночи сіла серед хати і робила з того молока масло, а відьма на то мусить прийти до мене. Я так зробила, ну і надійшла відьма! (показує на Теклю).

Текля: Алеж то не правда, бо дід той в мене був, ти тим не викрутиш ся!

Олена: А коли брешеш, бо дідусь був у мене! (входить дід).

Сцена 6.

Олена, Текля, Данило.

Данило: Що се ви цокотухи так розкричались, аж гомін по селі лунає?! Успокійте ся, бо люди стануть збігати ся.

Текля: Аж тепер виявить ся чия правда!

Данило: Що такого?

Олена: Правда дідусю, що ви от недавнечко були в мене?

Данило: Був!

Текля: І в мене були правда?

Данило: І в тебе був!

Олена: А то-ж по якому?

Данило: Хиба що?

Олена: Коли так, то ви нас відьмами поробили?

Текля: А так! Що-ж се за робота, строїти собі такі насмішки з нас? Пішли до одної сказали так, а до другої інакше?

Данило: Успокійте ся, що-ж в тім злого, адже знаете хто е відьма?

Олена: } То я відьма?
Текля: } (рівночасно). То я відьма?

Данило: А так! (розбираеть ся скоро з дідівського убраня і відривае бороду). А так-так, всі відьми на світі такі як ви!

Олена: Що се? Данило? А ти-ж по-якому?

Текля: То се дідусь?

Данило: Тепер вже ні, як бачите. А що правда булисьте відьмами.

Текля: І ми так посварились!

Данило: Отже тепер вже знаете, як роблять ся на світі відьми? Правда? Колиб я не був тепер прийшов, булибисьте обі остали на все відьмами і найбільшими собі ворогами!

Олена: } Ай, таки так?
Текля: }

Данило: Отже тепер вже будете знати, чи є на світі які відьми, а щей більше зараз переконаете ся. (кличе до дверий). Прокопе, а ходіть сюда! (входить Прокіп).

Сцена 7.

Ті і Прокіп.

Прокіп: Дай Боже!

Данило: Тепер оповідайте Прокопе, як то було вчера з Хаїмом, бо вони то мусять знати.

Прокіп: Іду я селом і стрічає мене Хаїм, тай каже, що хотівби покупити у вас, се-б-то в Олени і Теклї корови, бо вони найкрасші на ціле село, але каже

хотівби, щоби міг їх купити за пів дармо і намовляв мене, щобим пішов до вас і сказав, що ваші корови попсуті відьмою. Я мав вас так налякати за ваші корови, що ви булиб мусіли продати йому їх за тілько, кілько вам бувби дав. За те обіцяв мені по десятці від корови. І ото я вертаючи до дому, стрі[illegible] в вас і вже був почав туманити ва[illegible] кітками білими, але Бог дальше не [illegible]стив мене до того гріха...

Олена: То не дармо він приходив нині з вечера до мене, той клапшивий Хаїм, бачиш ти його?!

Текля: І бачиш, хто відьми вигадує на світі, лихі люди, що хочуть легко жити, вигадують їх через намову таких Хаїмів.

Прокіп: Таки- так! Знаєте чоловік голодував нераз і послухав жида, та бувби туманив добрих людий ніколи не бувалими відьмами. Але тепер. кажуть пан реєн тій, що дадуть мені хліб, я не потребую туманити людий і всім тепер щиро при-

знаю ся, що я ніколи не був ніяким чарівником і так лиш туманив все людий, аби видурити від них гроші. Великий я гріх чинив, страх великий, бо тим соблазняв людий. Але більше того не буде і зараз завтра іду до єгомостя і висповідаю ся зі всего.

Данило: А по сповіди підете в єгомостеву пасіку, будете її доглядати і там буде ваш солодкий кусок хліба на глубшу старість.

Прокіп: Ох, коли ви мені зробите таке місце там, то дуже вам дякую, най вас Бог милує, панцю золотий!

Данило: Богу подякуйте. (до Олени і Теклї) Ну, а що вірите у відьми? А що чия правда, я казав, що мушу вас дядино колись переконати! — А ось вам ваші коралї з дукачем, які далисьте тому дідови за пораду против відьми.

Олена (соромливо): Ах, а я і забула, що я віддала із себе таку дорогу по муже ви памятку.

Текля (сміючись): А все те через відьми.

Олена: Ну, що учений, то таки учений, не те, що ми темні, таки потрафив втворити нам очи.

Текля: Слава Богу що так сталось, а то ми тепер вже не будемо вірити ніяким туманам і не дамось ошукувати Хаїмам!

Олена: І на дальше станемо жити, як перше в сердечній приязни, і тепер її не розірве між нами вже ніяка темна сила!

(цілують ся.)

ЗАВІСА.

ДРАМАТИЧНІ ПІДРУЧНИКИ.

Базар, пєса на 4 розділи 25
Батраки, драма на 4 дії 35
Безталанна, драма в 5 діях.....35
Білі ночи, драма.....25
Бувальщина, комедія в 1 дії.....20
Бунтар, драма в 3 діях.....30
Бурлака, драма в 5 діях.....35
Великий молох, пєса на 3 розділи.....50
Вертеп.....5
Верховинці, драма в 3 діях.....30
Веселі Полтавці або Возьний оженив ся, комедія в 3 діях.....30
Виворожила, комедія в 1 акті 10
Вихованець, комедія в 3 діях.....25
Вихрест, драма в 5 діях.....35
Власна хата, прольоґ.....10
В неволи темноти, в трох діях.....25
В рідному краю, драма в 3 діях.....25
В старім і новім краю. Образ із сучасного житя..25
Гостина св. Отця Николая драма в 4 діях.....10
Гріх, драматична картина в однім дії.....15
Дай серцю волю заведе в неволю, драма в 5 діях 40
Два домики і одна фіртка, в 1 дії.....15
Дівочі мрії, траґі-комедія в 6 відмінах.....50
Добрі діти, образ з житя школярів в 3 діях 15
До мирового, жарт на одну дію.....15
Душогуби, драма в 5 діях.....35
Душогубка, драма в 5 діях.....30
Дячиха, комедія в 4 діях.....35

ДРАМАТИЧНІ ПІДРУЧНИКИ.

Живий труп, драма в 6 діях.....30
Жидівка вихрестка, драма в 5 діях.....50
За Німан іду, оперета в 4 діях.....20
Запорожець за Дунаєм, опера в 3 діях.....25
Запорожський клад, в 3 діях.....20
За сиротою, Бог з калитою, образ в 6 діях.....25
Зимовий вечер в 2 діях.....20
Зоря нового житя, комедія в 4 діях.....30
З розгону, фарса в 1 дії.....15
Іцко Сват, комедія в 1 дії.....10
Канадійський жених, драма в 4 діях.....25
Капраль Тимко або Що нас губить, в 5 діях....20
Катерина, драма в 4 діях.....40
Княгиня Любов, драма.....15
Козак-Невмирака, образ в 1 дії.....10
Козацьке сватанє, в 3 діях.....25
Куплети.....15
Мазепа, драма в 5 діях.....35
Маніґрула, комедія в 1 дії.....15
Мартин Боруля, комедія в 5 діях.....35
Марусина ялинка, різдвяна пєска для дітий.....15
Мати найимичка, драма в 4 діях.....25
Між бурливими филями, драма в 4 діях.....35
Монольоги і діяльоги.....25
Мужики Аристократи, народний образ в 2 діях.15
На відпуст до Київа, комедія в 3 діях.....30
Назар Стодоля.....25
На старости літ, в 1 дії.....10
Наталка Полтавка, комедіо-опера в 2 діях.....20